

Toekomstnotitie Ieder1gelijk

Inleiding

Stichting Bureau Gelijke Behandeling Gelderland Zuid, ook wel bekend als Ieder1gelijk, is sinds 2009 de Antidiscriminatievoorziening (ADV) voor de regio Gelderland Zuid. Ieder1gelijk neemt meldingen van discriminatie in behandeling, adviseert en tracht tot een oplossing te komen. Daarnaast rapport zij over het aantal meldingen op lokaal en regionaal niveau en analyseert deze cijfers op mogelijke trends en ontwikkelingen. Tot slot geeft Ieder1gelijk voorlichting in haar regio en ontwikkelt zij bescheiden preventieactiviteiten. Bij het bureau werken vier medewerkers, in totaal 2,4 fte. Het structurele jaarbudget bedraagt ongeveer 230.000 euro.

Aanleiding tot deze notitie

In Oost-Nederland (Gelderland en Overijssel) zijn diverse ADV's actief die de Wet gemeentelijke antidiscriminatie uitvoeren (Wga). Drie van deze organisaties zijn *Art. 1 Overijssel*, *Meldpunt discriminatie en pesten* (regio Gelderland Midden) en *Ieder1gelijk*. Deze drie organisaties hebben de wens uitgesproken om toe te werken naar één Antidiscriminatievoorziening Oost-Nederland (*ADV Oost-Nederland*). Dit betekent dat de drie organisatie willen fuseren. Redenen hiervoor zijn zowel intern als extern en zullen in deze notitie worden toegelicht.

Stand van zaken bij de drie organisaties

Art. 1 Overijssel werkt in de hele provincie Overijssel met uitzondering van de gemeente Deventer en heeft kantoren in Enschede en Zwolle. Voor *Art. 1 Overijssel* is dit het moment, na pensionering van de directeur, waarop duidelijk moet worden hoe de organisatie de toekomst voor zich ziet.

Meldpunt discriminatie en pesten heeft een werkgebied dat gelijk is aan de Veiligheidsregio Gelderland-Midden en houdt kantoor in Arnhem. De organisatie voorziet een sterkere marktpositie door opschaling. Tevens kan daardoor adequater gereageerd worden op groeiende vraag om trainingen, gastlessen en workshops.

Het werkgebied van *Ieder1Geljk* komt overeen met dat van de Veiligheidsregio Gelderland-Zuid en is gevestigd in Nijmegen. Ieder1gelijk heeft onlangs afscheid genomen van haar directeur die sinds de oprichting actief is geweest. Een goed moment om terug en vooruit te kijken.

Redenen om te fuseren

Voorlichting en preventie intensiveren en professionaliseren

De drie organisaties zijn ervan overtuigd dat naast de verplichte Wga taken (registratie en bijstand), preventie en voorlichtingsactiviteiten van belang zijn om een effectieve bijdrage aan het voorkomen van discriminatie waar te maken. Zaken waar nu beperkte stappen gezet kunnen worden vanwege de omvang van de drie organisaties. Preventie en voorlichting brengen bewustwording voort en ze vergroten de zichtbaarheid van de organisatie. Deze zichtbaarheid zorgt voor het op peil blijven van de meldingen rondom ongelijke behandeling en discriminatie. De ADV's kunnen zich daardoor beter positioneren en zorgen voor een meerwaarde richting de participerende gemeenten.

Kwetsbaarheid huidige organisaties

De ADV's in Oost Nederland zijn relatief kleine organisaties en door hun omvang kwetsbaar. Geïntegreerde beleidsontwikkeling en uitvoering van taken met een actieve uitwisseling van kennis en ervaring binnen een groter verband maakt een efficiëntere inzet van mensen en middelen mogelijk. Het biedt ook ruimte voor belangrijke gezamenlijke activiteiten en versterkt daarmee de positie van de ADV's. Ook hebben de drie ADV's elk een eigen directeur wat relatief zwaar drukt op de personeelslasten.

Strafrechtelijke aanpak

Het OM en de politie zijn belangrijke partners voor een ADV. In de 'aanwijzing discriminatie' die geldt voor politie en OM is vastgelegd hoe deze samenwerking functioneert en wat het belang hiervan is. In de regio Oost werken de organisaties samen op strategisch/beleidsmatig niveau alsmede in uitvoerende zin. Meldingen bij ADV's en meldingen bij politie worden besproken bij casus overleggen. Zo worden zaken afgestemd en wordt besproken hoe de voortgang in de strafrechtketen te bespoedigen. Maatschappelijke signalen worden opgevangen en waar nodig gecommuniceerd naar gemeenten o.a. via de 'driehoek'. In de uitvoering van de klachtbehandeling is veelvuldig contact met politie. Daarnaast spelen de ADV's een rol in het trainen van de medewerkers van de politie. Voor de strafrechtelijke aanpak van discriminatie zijn er geluiden vanuit het OM en de Politie-eenheid Oost-Nederland dat zij graag op de schaal van eenheid Oost-Nederland (beleidsmatig) wensen te communiceren met de ADV's. Voor casuïstiek overleg is er een overlegstructuur op politieregio-niveau. Door de oude indeling van de ADV's te heroverwegen wordt het mogelijk om aan de wens te voldoen.

Gemeenten

Gemeenten spelen een centrale rol in de aanpak van discriminatie in Nederland. Niet alleen zijn gemeenten sinds 2009 verplicht hun burgers toegang te bieden tot een lokaal ADV, ook kunnen zij op lokaal niveau zowel repressief als preventief beleid voeren om mensen tegen discriminatie te beschermen. Zo is een van de pijlers van het Nationale Actieprogramma tegen discriminatie het versterken van de lokale aanpak van discriminatie. Een van de onderdelen van deze pijler is het versterken van de rol van de ADV's en onlangs is onderzoek gedaan naar het functioneren van deze organisaties. Een van de centrale bevindingen is dat grotere, regionaal opererende ADV's beter lijken te functioneren dan kleinere, lokaal opererende ADV's. Men stelt dat bij deze grotere ADV's belangrijke randvoorwaarden aanwezig zijn zoals de mogelijkheid tot betere positionering in de regio, de mogelijkheid om uitgebreider in te zetten op preventie en het aanwezig zijn van meer kennis en expertise. De samenwerkende ADV's in regio Oost herkennen zich in deze bevindingen. Daarnaast is ook de praktische samenwerking met de gemeenten van belang; het onderhouden van korte lijnen, elkaar snel weten te vinden is belangrijk en zal dus punt van aandacht moeten zijn en blijven.

Landelijk sterke partner

Bijna alle ADV's in het land zijn lid van de brancheorganisatie "discriminatie.nl." Deze organisatie spreekt namens het veld met de diverse ministeries en andere landelijke organisaties die op deelgebieden bezig zijn met het bestrijden van discriminatie. Op papier heeft elk lid een even grote stem en inbreng in de ontwikkeling van beleid, de positionering van de organisatie en de prioritering van doelstellingen. De ervaring leert dat ADV's gesitueerd in de grote (rand)steden een dominante positie innemen. Daardoor komt de inhoudelijke nadruk meer te liggen bij de thema's die daar spelen. Door

opschaling in regio Oost wordt het makkelijker om specifiekere zaken die daar belangrijk zijn te agenderen en ook voor het voetlicht te brengen bij de diverse ministeries.

Toekomstbeeld

In de provincies Gelderland en Overijssel wonen 3 miljoen mensen waarvoor wetgeving deze inwoners beschermd tegen uitsluiting, belediging en discriminatie. De sociale veiligheid is echter niet vanzelfsprekend. Om een duurzame bijdrage aan de bestrijding en bewustwording van vooroordelen en discriminatie te kunnen blijven garanderen voor de toekomst willen de drie organisaties per 1 januari 2020 fuseren. Door deze stap kan de Wga vanuit een kwalitatief kader uitgevoerd blijven worden. De nieuwe organisatie is lokaal verankerd, herkenbaar, laagdrempelig en professioneel. De expertise van de huidige organisaties wordt door de opschaling gebundeld waardoor er een kenniscentrum ontstaat. Daardoor wordt het mogelijk om naast de registratie van klachten en inzet van bijstand, tevens voorlichting, beleidsadvisering, projecten, trainingen en deskundigheidsbevordering op het gebied van sociale veiligheid breder uit te zetten.

Uitgangspunten

Governance

In de nieuw te vormen Raad van Toezicht wordt rekening gehouden met een goede regionale vertegenwoordiging.

Financiën

De dienstverlening wordt voor de aangesloten gemeenten niet duurder; de vergoeding per inwoner verandert niet. Door minder uit te geven aan overhead kan juist geïnvesteerd worden in onder meer voorlichting, preventie en zichtbaarheid.

Personeel

De huidige locaties blijven bestaan en het personeel krijgt een werkgarantie.

Oost-Nederland

Binnen Oost-Nederland zijn nog twee andere organisaties actief die Wga-taken uitvoeren, te weten: welzijnsorganisatie Stimenz (Noord-, Oost-Gelderland) en het Etty Hillesum Centrum (Deventer). Voor beide organisaties zijn de Wga-taken niet de hoofdplicht. Met de directeurs van de organisaties is gesproken en ze hebben nog niet de intentie om hun Wga-opdracht over te dragen aan het nieuwe ADV Oost-Nederland. De wens van 'ADV Oost-Nederland' is desalniettemin om op termijn te streven naar een volledige dekking.

Proces

Op dit moment wordt het, eerder door de drie Raden van Toezicht goedgekeurde, Plan van Aanpak verder uitgewerkt om tot een fusievoorstel te komen. Ook is uiteraard een tijdspad opgesteld. De Raad van Toezicht van Ieder1gelijk, onder voorzitterschap van Jan Kottelenberg, wordt nadrukkelijk meegenomen in het te doorlopen proces. De komende tijd worden de laatste zaken doorgenomen om tot algehele overeenstemming te komen.